

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izšaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 K, pol leta 4 K in za četrt leta 2 K. — Naročnina za Nemčijo 3 K, za druge tujerazpisne države 5 K. — Kdor hodi sam po nje, plača na leto samo 7 K. — Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odgovora. — Če je naročnik iz tujine, dobiva list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 16 vin. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroska cesta št. 5, sprejema naročnine, inšerate in reklamacije.

Na inšerate se plačuje od enostopne petitive za enkrat 48 vin., ali kar je leto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 36 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mali svet“ stane beseda 10 vin. — Inšerate se sprejemajo do torka opoldne. — Nezapri reklamacije so poštnine prošje.

Vedno bližje Jugoslaviji.

Dogodki zadnjih dni kažejo, da bomo kmalu svobodno zadihali v samostojni Jugoslaviji. Nemci, Madžari in vlada so vendar uvideli, da nam morajo dovoliti svobodo in samostojnost. Sedaj se samo iščejo potu, kako bi zadovoljili Jugoslovane. A vsi soglašajo v tem, da je treba Slovence ločiti od ostalih jugoslovanskih plemen. V celem razločujemo tri velike načrte rešitve jugoslovanskega vprašanja: 1. ustanovitev velike Jugoslavije, v kateri bi bili združeni Slovenci, Hrvati in Srbi; 2. ustanovitev Velike Hrvatske in 3. priključitev Bosne in Hercegovine Ogrski. Ogromna večina jugoslovanskega naroda je vnetja za prvi načrt, za drugega se vna samo peščica Hrvatov (takozvani frankovci) in za tretji načrt se je na celim jugu izjavil samo bosanski, od Madžarov odvisni mohamedanci Arnautovič. Smelo lanko trdimo, da je danes 90% vsega jugoslovanskega naroda za združenje vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov v veliko svobodno Jugoslavijo.

Že zadnji smo poročali, da je vlada poslala grofa Tiso na romanje po jugoslovanskih pokrajinah. Poslali so ga, da bi pridobil Hrvate in Srbe v Banovini, v Dalmaciji in Bosni ter Hercegovini za načrt, izločiti Slovence od ustanovitve samostojne Jugoslavije in jih prodati Nemcem kot hrbenico, po kateri bi gradili vsenemški most po slovenskih tleh do Trsta. A oholi Madžar je naletel posebno v Bosni tako slabo, da mu bo obisk Bosancev ostal za vedno v svežem spominu. Našemisleči Hrvati, Srbi in mohamedanci so namreč, ko so bili povabljeni dne 20. m. m. k Tisi, istemu izročili posebno spomenico, v kateri so jasno izrazili svojo zahtevo: Mi hočemo samostojno in prosto Jugoslavijo, v kateri bodo tudi vse slovenske pokrajine, kajti bratov Slovencev ne prodamo za nobeno ceno. Jugoslavije brez Slovencev sploti ne maramo. Tisa je postal predrzen in oholi — tolkel je ob mizo in grozil. Ko je videl, da ne more ne s hudim in ne z dobrim omehčati sre bosanskih Hrvatov, Srbov in mohamedancev, je udaril s pestjo ob mizo in zagrozil po nemško (Tisa namreč ni zmogel nobenega jugoslovanskega jezika): „Wir können vielleicht zu Grunde gehen, aber bevor wir zu Grunde gehen, haben wir die Macht, alle diejenigen, die solche Ziele verfolgen, zu zermalmen!“ („Mogli bi se morda pogubiti, toda preden poginemo, imamo moč, da stremo vse one, ki zasledujejo take cilje!“) Srepro zroč odposlanec in udarjajoč s pestjo po spomenici, je kričal: „In to bedasto značilo...“ Toda odposlanec naših bosanskih bratov niso marali poslušati Tisovo psovanje in biti priča besnosti madžarskega grofa, temveč so mu obrnili hrbet ter odšli iz sobe. Tisa je še kričal za njimi, a naši se niso zmenili za njegovo jezo.

LISTEK.

Vojaški novinec.

Belgijska povest.

pisal Henrik Konsjans; preložil za „Slov. Gospodarja“ M. B.

(Dalje.)

Samo tihi pihljaji pustinje so zibali hrastovo listje ter s sencami listov igrali na dekletovem belom čelu; čebela je letala krog nje ter ji brnela na uho; pod nočjo je plaval škrlanec s svojo pesmijo; od pustinje se je odmevalo neprestano cvrčanje žuželk, in vendar je bilo vse tiho in molčeče. Nič ni vzbudilo deklice iz smrti podobnega spanja.

Solnce je polagoma nadaljevalo svojo pot, dokler ni eden njegovih vročih žarkov prodrl listje in posvetil deklici v obraz.

Nesrečnica je počasi odprla oči, kri se ji je znova začela pretakati po žilah. Dvignila je glavo kot človek, ki se vzbudi ter zmešava zrla naokrog, kot bi ne vedela, kaj je ž njo.

Pismo, ki ji je še odprto ležalo pri nogah, je je spomnilo strašne nesreče. Zganila je papir, ga vtisknila v nedrje, nagnila glavo in se vtopila v globoko premišljevanje.

Cez nekaj časa se je zopet vzravnala, voziček nitro zapeljala na njivo, kjer je deteljo na pol izruvala, na pol požela. V kratkem času je bil voziček poln. V isti naglici se je vrnila domov, položila kravi klajo, stopila v hišo in rekla staršem:

Tako žalostno je končalo Tisovo romanje. Veselja mora kipeči srce vsakega Slovenca, ko sliši, da nas naši bratje nočejo zapustiti in še raje nekoliko časa prenašajo trpljenje v madžarskem in nemškem jarmu, nego da bi zatajili in prodali brate Slovence. Močni jugoslovanski plemeni — Hrvati in Srbi — se ostaljata na stališče narodnega edinstva Slovencev, Hrvatov in Srbov. Slovenci, Slovenke! Glavopokoneu, mi nismo več sami! Vsina rodina svetu razum Nemcev in Madžarov priznavajo in celo zahtevajo, da se mora dati nam Jugoslovonom lastna državnost. Celotitalijani so se izjavili, da nimajo nič proti ustanovitvi Jugoslavije.

Da ne bo kdo v dvomu glede ustanovitve Jugoslavije, mu povemo, da so v teku že podrobne priprave. Določa se že meje novi državi, izvršene so tudi vse druge podrobnosti za našo samostojnost. — Nemci so o tem poučeni, že vežejo svoje cule in bežijo na sever. Na Kranjskem in Slovenskem Stajerskem prodajajo posestva, hiše, tovarne in veleobrte. V Ljubljani skoro ne bo nobene nemške hiše več. V Mariboru je n. pr. od dne 1. januarja do danes prešlo 65 hiš iz nemške v slovensko posest. Svabi na meji že bojazljivo vprašujejo: „Ali bomo smeli še ostati?“

Na Dunaju sedaj tuhtajo, kaj bi napravili z nami. Posvetujejo se noč in dan, vlada mešetari na desni in levi. Nemci pa jadicujejo po časnikih in po shodih o „težkih časih“, ki se bližajo nemškemu narodu, o „usodnih urah“, ki bidejo za Nemce itd. Godijo se velike reči. Nemška armada se umika, Bolgarija je uskočila iz zveze z Nemčijo.

Vsenemci uvidevajo, da se je njih načrt, nadaljevati vojno do popolne zmage nemškega meča, popolnoma izjalovil. Pred meseci so še vsenemci glasno kričali, da nočejo sporazumnega miru, odklanjali so pošten mir, hoteli so, naj se vojna nadaljuje na korist nemstva, danes postajajo ponižni, minila jih je prešernost. In groza jih spreletava pri misli, da nas Slovane ne bodo mogli zdrobiti in tudi ne bodo mogli preprečiti ustanovitve samostojne naše države Jugoslavije.

Tako stojimo. Nam velja sedaj le eno: Predno dobimo Jugoslavijo, bomo doživeli še viharne in težavne dneve. Bodimo pripravljeni. Skrbimo za red in mir, glejmo, da bodo imeli naši ljudje dovolj živit tudi v težkih časih. Bodimo vsak na svojem mestu.

Dvignite glave, ker bliža se naše odrešenje!

Bolgarija prosi za premirje in mir.

Na zadnjem vojnem svetu v Versaillesu na Francoskem je četverosporazum sklenil, da prične z velikopotezno ofenzivo na macedonskem bojišču. Ofenziva se je pričela dne 15. septembra, kajti istega dne so številne srbsko-francoske divizije začele napadati bolgarske postojanke vzhodno od Bitolja med rekama Crno in Vardar, nekako ob srbsko-grški meji.

Kljub ogromnim oviram na tem goratem ozemlju, kjer so Bolgari branili vsako ped zemlje, se je srbsko-francoskim četam posrečilo streti bolgarski odpor in prebiti bolgarsko fronto. Bolgarske čete so se spustile v divji beg, za njimi so pa drvele francosko-srbske divizije. Bolgari so se morali naglo umakniti na levi breg reke Vardar in ogromne množine topov in drugih vojaških potrebščin je padlo v roke srbsko-angleško-francoskim četam. Desno krilo bolgarske armade je bilo odrezano od središča in poraz bolgarske armade je bil popoln.

Srbsko-francosko-angleške čete so zasedle razna mesta kakor Prilep, Polosko, Negotin, Velesovo, Demirkapu, Štip, Hudovo, so prekoračile visoko Belasico-Planino, udrle v Staro Bolgarijo, v doline reke Strumice ter zasedle mesto Strumice. Vsi dogodki so se odigrali v dobi od 17. do 24. septembra, tako, da je bila bolgarska vlada prisiljena, da je dne 25. septembra pooblastila bolgarskega vrhovnega armadnega poveljnika, da naj prosi vrhovnega armadnega poveljnika četverosporazumovih čet v Solunu, generala Espereya za premirje in mir.

Vrhovni poveljnik četverosporazumovih armad je sporočil bolgarski vladi, da četverosporazum pod nobenim pogojem ne dovoli Bolgariji premirja in tudi ne sklene nobenega začasnega miru poprej, predno da bolgarska vlada ne sprejme sledečih pogojev: 1. Bolgarija mora pretrgati vse zveze z Nemčijo, Turčijo in Avstrijo 2. Zahteva jamstva, da Nemčija ne pošlje nobenih čet Bolgariji na pomoč. 3. Bolgarija mora demobilizirati svojo armado, ali pa mora dovoliti uporabo bolgarske armade na kakem drugem bojišču proti dosedajnim bolgarskim zaveznikom. 4. Bolgarija mora nemudoma izprazniti vsa ozemlja, katera je zasedla v tej svetovni vojni.

Poraz bolgarske armade je v vojaškem in tudi v političnem oziru prištevati med najvažnejše dogodke v tej svetovni borbi.

„Jutri navsezgodaj pojdem k Janezu!“
„Otrok nesrečni!“ je vzkliknila mati. „Saj je na drugem koncu dežele. Kaj ti je šinilo v glavo? V enem letu ne prideš tja!“

„K Janezu pojdem, vam pravim“, odvrne vrla deklica odločno. „Najdem ga, če je tudi sto ur daleč od tukaj. Naš občinski pisar mi bo že povedal, ktero pot naj grem.“

Janezova mati s povzdignjenimi rokami in prosečim obrazom stopi pred deklico in vzdihne:

„Katrica, to boš storila za mojega otroka? Se na smrtni postelji te bom blagoslavljal.“

„Da, to bom storila!“ vzklikne Katrica. „Sam kralj me ne zadrži; videla bom Janeza in ga tolažila ali pa sama poginem.“

„Tisočkrat se ti zahvaljujem, Katrica!“ je zaklicala Janezova mati ter objela deklico.

IV.

Sedem je ura zjutraj in vročina vendar že huda, kajti solnce žge s temnomodrega neba.

Glejte, tam po veliki cesti, ne daleč od lepe reke Moze, pogumno koraka kmetško dekle. Njena obleka kaže, da je tuja tukaj. Takih nabranih avb s čipkami in takih slaničkov ne nosijo limburške ženske. Čevlje nosi v roki in hodi bosa. Pot ji lije s čela. Dasiravno je trudna, da bi kar padla, vendar z nepopisnim veseljem pogleda upira v daljne zvonike. Tam leži mesto Venloj, cilj njeega dolgega potovanja.

Uboga Katrica, že štiri dni je hodila, popraševala in se mučila. Privoščila si je le malo počitka in pilo hrano: a pomagal ji je Bog in kreпка narava. Našla je kraj, kjer nesrečni prijatelj, daleč od svoj-

cev, trpi in koprni. Pozabila je vse gorje; srce ji vrisa od veselja in utripa od nepotrepljivosti. Ko b imela peroti, bi zdajci zletela k onim stolpom, katerim solnce odseva s strehe kot z ogledala.

Čedalje hitreje je korakalo dekle, dokler ni videlo pred sabo utrdbe mesta Venloj. Zdaj je naglo obhula čevlje, se nekoliko očistila prahu, si pogladila obleko ter šla pogumno v trdnjavo.

Ko je bila storila nekaj korakov med vnanjimi nasipi, je ugledala vojaka s puško v roki, ki je hod gorindol pred hišico. Že oddaleč se prijazno nasmehe straži, ta pa jo pogleda s topo malomarnostjo. Kljub temu se mu pogumno približa ter ga vpraša s prijetnim smehljajem:

„Prijatelj, ali mi morete povedati, kje dobim Janeza Brems?“

Stražnik je bil Valonee iz okolice Litiha.

„Ne razumem“, je zamrmral vojak ter se okrenil, da pokliče korporala.

Ta pride iz stražnice ter se prijazno bliža deklici, ki vpraša uljudno:

„Gospod lajttnant, ali bi mi mogli povedati, kje je Janez Brems?“

Korporal je napravil nevšečen obraz, kot človek, ki ga je varalo pričakovanje: vendar se je obrnil k straži in zaklical:

„He, Fleming, pojdi sem! Boš kaj zaslužil!“

Mlad vojak skoči s prične ter pride ven, mencaje si zaspane oči; ko ugleda dekle, mu postane odraz prijaznejši.

Dalje prihodnjic.

Bolgarski poraz je pa tudi za Nemčijo in Avstrijo na hujši udarec, kateri ju je zadel v tej svetovni vojni, kajti obe izgubili trdno in zanesljivo oporo, Bolgarija in Turčija sta za Nemčijo in Avstrijo izgubljeni. Bolgarija je prisiljena nemudoma izprazniti zasedene dele Srbije, približno tri petine cele Srbije, in tudi nemške in avstrijske čete, ki se nahajajo v Albaniji, v Crnigori in v Srbiji, so prišle v položaj, ki nikakor ni rožnat.

Kot vzrok bolgarskega poraza se navaja različno. Pred vsem dejstvo, da se je Bolgarija že do grla naveličala vojne, kajti njeni sinovi se že vojskujejo celih sedem let. Nadalje se navaja veliko pomankanje živil v Bolgariji ter dejstvo, da je dežela za Turčijo najbolj zadolžena balkanska država.

Umevno je torej, da je Nemčija delala na vse pretege in storila vse korake, da prepreči uskok Bolgarije iz njene zveze. S svetovno velevažnimi dogodki na Balkanu pa smo za velik korak bližje — miru.

Premirje podpisano.

Dne 29. septembra zvečer je bilo v Solunu sklenjeno premirje med Bolgarijo in med vrhovnim poveljnikom četverosporazumovih čet v Solunu. Bolgarija je odposlala v Solun tri pooblaščenec, ki bi naj sklenili premirje in sicer finančnega ministra Lancheva, generala Lukova in bivšega ministra Radeva. Bolgarski odposlanci so sprejeli vse pogoje za premirje, katere jim je stavil vrhovni poveljnik četverosporazumovih čet v Solunu. Sovražnosti so bile ustavljene in vrhovni poveljnik četverosporazumovih čet v Solunu je dobil nalog, da Bolgarija nemudoma zadosti pogojem, pod katerimi ji je bilo premirje dovoljeno.

Četverosporazumove čete prodirajo od dveh strani vedno globlje v Bolgarijo. Na ponedeljek, dne 30. sept., je bila sklicana bolgarska zbornica, da se posvetuje in sklepa o novem vojaškem in političnem položaju v Bolgariji. Nemčija in Avstrija sta pa poslali v Sofijo številne čete Bolgarom na pomoč, toda ta pomoč je prišla že prepozno. Po poročilih iz Sofije so baje nemške čete zasedle vse važnejše železniške proge in železniška križišča v Bolgariji, da se vzdrži zveza med Nemčijo in Avstrijo ter med Turčijo, da bi Turčija, ki baje ne mara slediti vzgledu Bolgarije in skleniti premirja s četverosporazumom, ne bila odrezana od Avstrije in Nemčije. Novejše poročilo iz Sofije pravi, da se je bojevanje proti Bolgarom ustavilo.

Clary o prehrani

Pred nedolгим časom je moral poslati vsak gosliničar potem žandarmerije četiri litra vina na ogled v Gradec. In s tem se je iz cele Stajerske nabralo na namestnji mnogo in mnogo četrtink vina. Nekaj več ga je bilo prav gotovo, kot ga pridela en sam vinogradnik (recimo samo dva). Ko so pa rešili vraščanje o ravnalnih cenah vina in se je to razglasilo po časnikih, bi sodil človek, da bodo vino zopet vrnil. Če bi Linhart še živel, bi morebiti tako zapisal, kot takrat o galici, ki je bila neprimerno draga: „Ker je jasno, da se ne splača plačevati nazaj tistih ubornih 50 v (pri 100 kg je to 50 K; se torej res ne splača!) bodo gg. odjemalci gotovo toliko prijazni in bodo pustili denar zastopu, ki bo bomo svotico (menda 3—5000 K) porabil za popravo itak slabih cest v domačem okraju. (Linhart je pozabil navesti, da se bo morebiti to še le čez 5 ali 10 let zgodilo.) Tako so tudi g. Clary dobili lepo svotico „firkelcev“ rujnega vinca in, kar je najprijetnejše našemu ušesu, lepo zastoj. Ker Linhart ni več, bi mogoče „Marburgerca“ bila tako prijazna, da bi izrazila mnenje o načinu Claryjevemu, kako se prekrbeti z vinom zastoj. Prihodnjč bi pa Clary zahteval od trgovcev, da pošljejo četrt metra blaga na poskušnjo cen, da se bo prepričal, da je meter blaga, ki je stal v mirnem času 40 vin., sedaj res vreden 120 K. Z doposlanimi vzorci bo potem lahko zastoj obklesel Gradčane. Pozneje bo še zahteval od kmetov, naj pošljejo četrt kg žita in drugih živil na poskušnjo, da se bo prepričal, če od države določena cena za žito ni previsoka. In da bo vprašanje prehrane mesta Gradec (pravilno: Claryjevega občina) rešeno, naj še zahteva četrtinke krav (volov že žalibog ni več!), svinj in enake in neenake živine na poskušnjo. Skoda, da je Jugoslavija tako blizu, kajti sicer bi se zvedeli od Claryja, kako bi se zastoj — prehrana cela Stajerska ali celo vsa Avstrija. Nič ne de, bomo vse eno počakali.

Vrnite posojila, plačajte dolgove!

Mnogi so bili pred vojsko prisiljeni izposoditi si denar pri kaki hranilnici ali posojilnici, da so mogli gospodariti. Med vojsko so potem dobili nekateri za rakvirirano živino, za poljake pridelke in za

druge reči večkrat velike svote denarja. Pametni gospodarji so imeli nato prvo skrb, da plačajo dolgove, ki so jih poprej tlačili. Šli so takoj in vrnili vsa posojila pri denarnih zavodih ter se tako iznebili sitnih bremen. Ti vsaj lahko mirno rečejo, da so posestva in domovi zdaj res njihovi.

Mnogo pa je posestnikov, ki so denar, katerega so dobili med vojsko, ali shranili doma ali pa naložili v posojilnicah; dolgovi pa niso hoteli plačati in jih še zdaj imajo. Ti posestniki ravnaajo nespametno. Kaj hočejo s papirnatim denarjem napraviti? Kot dobri prijatelji slovenskega ljudstva resno svetujemo vsem takim Slovenem in jih v njihovo korist nujno prosimo, da takoj vzamejo papirnat denar, ki ga morebiti imajo doma ali pa so ga naložili v posojilnicah, ter poplačajo z njim svoje dolgove. Po vojski pridejo resni časi, v katerih se bo vsak smel srečnega šteti, ako bo njegovo posestvo brez dolga.

Pa še na nekaj ne smemo pozabiti. Na slovenskih posestvih je še vknjižene veliko nemškega denarja. Mnogi posestniki imajo denar od nemških denarnih zavodov izposojen. Kaj naj napravijo s temi posojili? Mi kratko rečemo: Ako si kaj dolžan nemškemu denarnemu zavodu, plačaj takoj prejško je mogoče. Ako nimas denarja na razpolago, pa si izposodi pri slovenskem denarnem zavodu ali pa naprosi slovensko posojilnico, da prevzame tvoj dolg pri nemškem denarnem zavodu. To ti bo le v korist in blagovlas nas še boš enkrat, ako boš zdaj poslušal naš dober svet! Do zadnje slovenske koče naj se razširi naš klic: Proč z dolgi! Vrnite vsa posojila, posestno nemškim denarnim zavodom, da bo slovenska zemlja prosta vseh bremen, kadar bo združena v lastni, prosti, jugoslovanski državi!

Kmetijstvo in samostojnost naroda

Pred več kakor 1000 leti smo imeli Slovenci lastno kraljestvo pod kraljem Samom. Kmalu po njegovi smrti je razpadlo to kraljestvo in od takrat naprej nismo bili več samostojni in svobodni. Skoro več kakor 40 rodov smo živeli tlačansko življenje, zato je razumljivo, da si le težko predstavljamo pravice, ki jih ima svobodni narod. Samostojen narod uredi si svoje politične, gospodarske in kulturne razmere na svoji zemlji tako, kakor se njemu zdi najbolje. Te oblasti Slovenci sedaj nimamo, v Jugoslaviji pa jo bomo imeli skupno s Hrvati in Srbi kot troimeni jugoslovanski narod.

Ko postanemo samostojni, si bomo svoje razmere, posebno gospodarske, nekoliko drugače uredili, kakor so danes. V zadnjem času so nastale nove gospodarske ideje, ki jih bomo uresničili, ko enkrat zadobimo neomejeno oblast nad svojim na svojem ozemlju. Svetovna vojska je pokazala potrebo, da se zemlja ponarodi (nacionalizira), to se pravi, da postane zemlja last domačega naroda in ne tujcev. — Znano je, da je pri nas še velik del gozdov last fideikomisov (posestva graščakov, katera se ne dajo deliti). Ti fideikomisi so se ustanovili pred stoletji za tuje graščake, ki so prišli v našo deželo gospodariti našemu narodu. Imamo fideikomise, ki obsegajo do 24.000 hektarjev zemlje. Na tem veleposestvu, če bi bilo dobro obdelano, bi lahko izhajalo 2000 kmetijskih družin z 10.000 osebami. Sedaj je last le posameznih rodbin.

Ako bi spravili v roke naroda slovensko zemljo v tem smislu, kakor sem ravnokar omenil, bi pridobili za našega kmeta na celim Slovenskem okroglo 130.000 hektarjev gozda in vrh tega še pašnike in travnike ter njive. Naši mali in veliki kmeti, ki imajo manj kakor 500 ha, imajo sedaj povprečno 5,18 ha gozda. Ako pa bi razdelili one velike gozdove, ki obsegajo, kakor že zgoraj ugotovljeno, 130.000 ha, bi se povečal povprečen obseg gozda naših malih in srednjih kmetij ravno za 1 ha, to je na 6,18 ha. Ko dobimo Slovenci samoodlobo, bomo imeli pravico skrbeti za našega kmeta, spraviti v last naroda gozde ter na ta način povečati obseg naših posebno malih in srednjih kmetij.

Ko bomo samostojni, si uredimo tudi druge gospodarske razmere tako, kakor nam prija. Cela knjiga bi se lahko spisala o tem, kako si bomo zboljšali svoj gospodarski položaj, posebno kmetijstvo. Naj navedem tukaj samo še en slučaj. Vinoreja je tu pri nas zadnja leta začela hirati. Cene vina sicer niso padle, pač pa se je kmetu vinograd vedno manj izplačal. Vzrokov je bilo več. Posebno zadnja leta pred vojsko so preplavile tuje pivovarne naše kraje s pivom in so na ta način ne le uničile naše pivovarne, ampak tudi izpodrinile dobro vino našega kmeta. Do zadnje gorske koče je prišlo tuje pivo. Ceni se, da smo ga uvažali kakih 150.000 hl na leto. Na Slovenskem brez Primorske smo pridelali povprečno vsako leto nekaj čez 700.000 hl vina. Uvoženo pivo je delalo hudo tekmo našemu vinorejcu.

Ne le na naših domačih tleh, ampak tudi drugje je posebno madžarsko vino prizidalo veliko škodo vinorejcem. Madžari, ki imajo vrhovno oblast v svoji državi, so si uravnali tarife za prevažanje blaga, železniške zveze itd. tako, da so izpodrinili naše vino posebno na Dunaju in v drugih nemških okrajih. Mi, ki nimamo lastne države, niti ne moremo prirediti tarifov itd. po svoje, nismo mogli tekmovali z njimi.

Vse to se mahoma izpremeni, ko dobimo svojo državo. Vhod tujemu pivu zabranimo s carino in z drugimi sredstvi in namesto onih 150.000 hektolitrov piva, ki je prišlo do sedaj iz tujine, bomo imeli naše domače vino in pivo. Tudi izvoz vina se bo dvignil,

ker si uredimo železniške tarife, prevozne zveze itd. tako, da bo mogel naš vinorejca tudi v tujini prodajati z dobičkom svoj pridelok.

To sta le dva slučaja, v katerih mora narod, ako ima samostojnost in neodvisnost, podpreti kmetijstvo. Našteli bi lahko še nepregledno vrsto koristi, ki jih bo imel naš kmet od Jugoslavije.

Na bojiščih.

Na macedonskem bojišču se v treh smerih nadaljuje prodiranje četverosporazumovih armad v notranjost Srbije in v dveh smereh v Bolgarijo. Ena armada prodira od Bitolja v smeri proti severu, in je že zavzela Prlep in Krusevo. Druga glavna armada in sicer središče je pa prodirala med rekama Crno in Vardar v smeri proti severozahodu, je zasedla Stip, Velesovo, Kočano, zelo važno križišče cest in železnice Skoplje. Levo krilo te armade prodira v smeri proti Kačanik—Pristina, središče proti Kumanovem v smeri proti Vranji—Niš, desno krilo je pa krenilo proti vzhodu na Krivo-Palanko—Džustendil, kjer se že nahaja na bolgarskih tleh. Tretja četverosporazumova armada, ki je prodirala severno od Dojranskega jezra, je prekorčila visoko Belasico-Planino, udrila v dolino reke Strumice, zasedla mesti Strumica in Petrič ter je krenila proti glavnemu bolgarskemu mestu Sofiji. Grške divizije, ki so prodirale vzhodno od Soluna, se pa nahajajo na črti Seres—Drama. Ker se bolgarske čete nikjer ne postavijo v bran, prodirajo četverosporazumove armade z vso naglico, da zasedejo Srbijo, dosežejo železnico, ki veže Bolgarijo s Turčijo, da tako pretrgajo vse zveze med Bolgarijo in Turčijo. — Na francoskem bojišču se vedno ljuteje nadaljuje ofenziva četverosporazumovih armad. Nemci se umikajo na čeli črti, kljub tem, da so zavzele nemške armade takozvano Hindenburgovo črto, o kateri zatrjujejo, da je ena sama trdnjava. Nemške čete so se morale umakniti v Belgiji pri mestu Ypern, pri mestu Cambrai (južnovzhodno od Arrasa), med rekama Aisne in Vesle (severozahodno od mesta Soissons) in končno v Argonji, kjer je pritisk ameriških čet vedno večji. — V Palestini se Turki umikajo na čeli črti in sicer na levem bregu reke Jordan v smeri proti staroslavemu Damasku ter med morsko obaljo in Jordanom na črti Beirut—Damask. Ne bo več dolgo, ko bo Palestina popolnoma v angleški oblasti. — Na albanskem bojišču smo se umaknili proti severu. — Na italijanskem bojišču nobenih važnejših dogodkov.

Razne politične vesti.

Slovenska Kmetijska Zveza. Dne 26. septembra je imela S. K. Z. odborovo sejo, v kateri se je poročalo o sedanjem političnem položaju in o ustanovitvi pokrajinskega odbora Narodnega Sveta za Stajersko. Vršila se je zanimiva razprava o današnjih vprašanjih.

Narodni Svet. Dne 26. m. m. popoldne se je vršila pod predsedstvom dr. Korošca v Mariboru skupna seja zaupnikov S. K. Z. in J. D. S., v kateri se je ustanovil pokrajinski odsek Narodnega Sveta za Stajersko. Jugoslovanska socialdemokratska stranka se bo povabila, da sodeluje. V soboto, dne 28. sept., je imel stajerski pododbor N. S. svojo prvo sejo. Izvolilo se je predsedstvo ter razpravljalo o vprašanju naše meje. Sklenili so se važni sklepi za našo bodočnost. — Pozivamo naše rodoljube in denarne zavode, da prispevajo darove za N. S. Sprejema jih tudi prodajalna Cirilove tiskarne.

Državni zbor je pričel zborovati v torek, dne 1. oktobra. Po otvoritvenem pozdravu predsednika dr. Grosa je imel ministrski predsednik Husarek dolgovestni govor o notranjem in zunanjem položaju, v katerem pa ni povedal prav nič novega ali le besedico zanimivega. Glede našega juga se je Husarek zavzel toplo za ustanovitev hrvatske države, kateri bi se priključila Bosna in Dalmacija. Nas Slovencev ni omenil niti z besedico. Husarek se je vroče zavzemal za ohranitev zvezne zvestobe Nemčiji.

Cehi in slopoh Slovani so Husareku burno ugovarjali. Slišali so se neprestani kliči: Proč od Nemčije! Raztrgajmo zvezo z Nemčijo! Cehi so izjavili, da se bodo zopet odločno postavili po robu sedanji vladi, ki je razdvojila Češko in je tako kršila zakon. Posl. Stranaky je v finančnem odseku imenoval Husareka, ki si drzne v sedanjem resnem času z delitvijo Češke razburjati češki narod, blazneža, ki so se mu razpočili možgani. Cehi ne bodo dovolili vladi prav nobenih davkov. Iz Husarekovega govora je razvidno, da hoče vlada, naj bi Slovenci ostali sami in naj dobimo neke vrste samoupravo. Take krpucarije Slovenci odločno odklanjamo. Mi zahtevamo celotno Jugoslavijo. Sicer pa nam je prav vse eno, ali nam da sedanja vlada našo popolno samostojnost ali ne. Pride čas, ko bo Jugoslavija ustanovljena in ciser celo v takih mejah, kakor vladi in Nemcem ne bo ljubo. — Po Husarekovem govoru se je seja zaključila. Včeraj in danes se nadaljuje razprava o ministrovem govoru. Razprava bo zanimiva, ker pridejo do besede zastopniki vseh avstrijskih narodov.

Ptujska sirotišnica — ali vzgoja janččarjev! Naši ljudje ne samo v ptujskem, ampak tudi v drugih okrajih so dobivali zadnji čas od ptujskega glavarja Netolička in od mestnega urada pozive, naj darujejo za zgradbo sirotišnice v Ptuj. Glavar Netolička je zagotavljal naše ljudje, da ima ta ustanova